

N:o 42.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående beredande af ytterligare medel för utlåning från fonden för rederinäringens understödjande, gifven Stockholms slott den 27 januari 1911.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att de kapitalafbetalningar, som å de från lånefonden för rederinäringens understödjande utgående lånen verkställas, må äfven för tiden efter år 1911 intill utgången af år 1913 tilläggas fonden.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Carl Swartz.

*Utdrag ur protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 januari
1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde:

På därom af Kungl. Maj:t gjorda framställningar har Riksdagen hvart och ett af åren 1903, 1905 och 1907 anvisat ett belopp af 5,000,000 kronor till en lånefond för rederinäringens understödjande, att förvaltas och användas i öfverensstämmelse med vissa angifna grunder, hvilka belopp riksgäldskontoret bemyndigats att i mån af behof tillhandahålla statskontoret, som skulle hafva att till riksgäldskontoret inleverera den å de från fonden utlämnade lån inflytande räntan, hvarjämte Riksdagen vid beloppens anvisande hvarje gång medgifvit, att de kapitalafbetalningar, som verkställdes å de från fonden utgående lånen, finge intill utgången af år 1909 tilläggas fonden.

Vidare har 1909 års Riksdag för beredande af ytterligare medel

för utlåning från ifrågavarande fond, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning medgifvit, att de kapitalafbetalningar, som verkställdes å de från fonden utgående lånen, finge äfven för tiden efter år 1909 intill utgången af år 1911 tilläggas fonden.

I fråga om användningen af det utaf 1903 års Riksdag anvisade belopp å 5,000,000 kronor utfärdade Kungl. Maj:t den 18 december 1903 nådig kungörelse, hvarigenom fastställdes vissa allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och åtnjutande af lån från förevarande fond. I samma kungörelse erinras, att lånefonden, hvars förvaltning handhafves af statskontoret, hufvudsakligen är afsedd för befrämjande af den svenska skeppsfarten på utrikes orter och särskildt i aflägsna farvatten, att rederiföretag för inrikes sjöfart endast undantagsvis kommer att understödjas med lån från fonden, och att, därest sådant lån sökes för anskaffande af fartyg, företräde kommer under i öfrigt lika förhållande att gifvas åt den lånesökande, som låter tillverka fartyget vid svensk verkstad.

Af de i kungörelsen i öfrigt stadgade villkor och bestämmelser må här erinras om följande.

Ansökning om låns erhållande göres hos Kungl. Maj:t, som efter kommerskollegii hörande bestämmer lånebeloppets storlek. Beviljadt lånebelopp utlämnas af statskontoret, sedan låntagare dit aflämnat skuldförbindelse jämte sådan säkerhet för förbindelsens behöriga fullgörande, som af statskontoret kan godkännas. Därest för beviljadt lån icke inom två månader efter därom erhållet föreläggande aflämnats säkerhet, som kan af statskontoret godkännas, skall rätten till lånets utbekommande anses förverkad. Å lyftadt lånebelopp skall erläggas årlig ränta från lyftningsdagen med fyra procent. Sedan lån innehafts under två år från lyftningsdagen, skall under de därpå följande sex åren årligen återbetalas en sjättedel af det ursprungliga lånebeloppet, så att hela lånet varder senast inom utgången af det åttonde året till fullo guld.

Genom särskilda nådiga kungörelser den 2 juni 1905, den 3 maj 1907 och den 5 juni 1909 har Kungl. Maj:t sedermera beträffande de af Riksdagen åren 1905, 1907 och 1909 anvisade medlen till ifrågavarande fond förordnat, att jämväl ifråga om lån från dessa medel skulle lända till efter rättelse de villkor och bestämmelser, som stadgats genom kungörelsen den 18 december 1903.

De af Riksdagen sålunda beviljade medlen, tillhopa 15,000,000 kronor, jämte genom kapitalafbetalningen till fonden återinflutna medel hafva, efter kommerskollegii hörande, af Kungl. Maj:t genom nådiga

bref den 15 april, den 6 maj och den 29 juli 1904, den 15 juli 1905, den 26 januari och den 2 februari 1906, den 20 september och den 31 december 1907, den 21 augusti och den 18 december 1908, den 10 juli 1909 samt den 21 januari och den 1 juli 1910 fördelats. Antalet under hvarje särskildt år af Kungl. Maj:t såväl pröfvade som beviljade ansökningar samt summan af sökta och beviljade lånebelopp framgår af följande tablå:

År då lån fördelats.	Antal af Kungl. Maj:t pröfvade ansökningar.	Summa sökta och pröfvade lånebelopp kr.	Antal beviljade ansökningar.	I dessa ansökningar begärda lånebelopp kr.	Summa beviljade lånebelopp kr.
1904	33	7,560,000	18	5,585,000	5,000,000
1905	5	685,000	5	685,000	685,000
1906	35	8,859,000	31	8,084,000	4,960,000
1907	60	13,332,000	48	12,115,000	5,748,000
1908	29	7,420,000	10	3,900,000	965,000
1909	23	3,785,000	14	3,010,000	1,235,000
1910	27	6,366,000	11	4,696,000	1,629,000

Till nya fördelningar återstå härefter de medel, som ytterligare inflyta till fonden genom återbetalningar intill utgången af innevarande år, hvilka återbetalningar enligt uppgift från statskontoret kunna beräknas till 2,418,241 kronor 90 öre.

Då Riksdagens beslut torde innebära, att de medel, som genom återbetalningar inflyta efter år 1911, skola återgäldas till riksgäldskontoret, finnas efter nämnda års utgång icke några tillgångar att använda för ifrågavarande ändamål.

Enligt af statskontoret meddelad uppgift skola af de för närvarande utestående lånen från lånefonden till rederinäringsens understödjande efter år 1911 återbetalas följande kapitalbelopp, nämligen:

år 1912	sanmanlagdt kronor	2,747,408: 55
” 1913	”	2,323,666: 55
” 1914	”	2,209,499: 88
” 1915	”	1,422,733: 24
” 1916	”	826,166: 62
” 1917	”	558,999: 97
” 1918	”	271,500: —

Nu har kommerskollegium i underdånig skrifvelse den 24 december 1910 gjort framställning om beredande af ytterligare medel för utlåning från fonden till rederinäringens understödjande och i sådant afseende anført hufvudsakligen följande.

De understöd från statens sida, hvilka i form af rederilån lämnats de svenska redarna, hade utan tvifvel varit af mycket stor betydelse för den svenska sjöfartsnäringen. Dessa understöd hade i afsevärd mån beredt näringen tillgång på rörelsekapital samt kraftigt bidragit till att befrämja den svenska skeppsfarten på utrikes orter och särskildt å aflägsna farvatten. För att den utveckling, den svenska sjöfartsnäringen numera vunnit, icke måtte lida afbräck, syntes det kollegium rådligast, att tillgång på dylika lån bereddades för ytterligare någon tid. Härtill komme den särskilda omständigheten, att denna näring på grund af de ogynnsamma konjunkturer, hvarunder densamma under senare åren arbetat, ännu någon tid framåt komme att vara i behof af kraftigt stöd från statens sida.

På grund af hvad sålunda anförts, har kommerskollegium hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte, att de kapitalafbetalningar, som å de från lånefonden till rederinäringens understödjande utgående lånen verkställas, måtte få äfven för tiden efter år 1911 intill utgången af år 1913 tilläggas fonden.

Efter erhållen nådig remiss har statskontoret den 9 innevarande januari afgifvit underdånigt utlåtande öfver kommerskollegii berörda framställning och därvid tillstyrkt densamma.

Den svenska sjöfarten har visserligen under det sista årtiondet undergått en rask och glädjande utveckling, och man torde kunna antaga, att de understöd, som af staten beredts denna näringsgren i form af bland annat rederilån, härtill i icke ringa grad bidragit. Å andra sidan är emellertid att märka, att sjöfartsnäringen på senare åren arbetat under delvis mycket tryckta konjunkturer och att depressionen på den internationella sjöfraktmarknaden torde vara långt ifrån till ända.

*Departements-
chefen.*

Vid sådant förhållande synes det icke vara välbetänkt att nu undandraga den svenska sjöfartsnäringen det stöd, densamma under en följd af år haft uti rederilånen. En sådan åtgärd, företagen vid innevarande tidpunkt, skulle tilläfventyrs rent af i viss mån förtaga den goda verkan, som de hittills utdelade lånen medfört.

Jag anser alltså, att mycket goda skäl tala för det af kommerskollegium framställda förslaget.

I detta sammanhang tillåter jag mig erinra därom, att Eders Kungl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bland de frågor, som beröra regleringen af statens utgifter för kapitalökning på min hemställdan föreslagit Riksdagen, att statens fordran hos aktiebolaget svenska ost-asiatiska kompaniet, hvilket bolag i enlighet med af 1907 års Riksdag därom fattadt beslut beviljats ett lån å tillhopa 2,000,000 kronor på enahanda villkor som i fråga om lån ur lånefonden till rederinäringens understödjande, måtte öfverflyttas till rederilånefonden tillika med den kapitalafbetalning å bolagets lån, som under år 1911 komme att inflyta. Härigenom skulle rederilånefonden från och med år 1912 komma att uppgå till 17,000,000 kronor och tillgången på lånemedel ökas med summan af de på åren 1911—1913 belöpande amorteringarna å bolagets ifrågavarande lån, för hvart och ett af åren uppgående till 333,333 kronor 33 öre.

Beträffande de kapitalafbetalningar, som kunna tilläggas fonden efter år 1911, torde af Eders Kungl. Maj:t framdeles, i likhet med hvad nu gäller, böra stadgas, att ansökningar om erhållande af lån från de genom afbetalningarna till fonden inflytande medel skola till finansdepartementet ingifvas före den 1 april och den 1 oktober hvarje år.

I anslutning till hvad sålunda anförts, hemställer jag alltså i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen

att medgifva, att de kapitalafbetalningar, som å de från lånefonden för rederinäringens understödjande utgående lånen verkställas, må äfven för tiden efter år 1911 intill utgången af år 1913 tilläggas fonden.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Emil Sundberg.